

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 38/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 10. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. L., zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Drahoslavom Magdziakom, Dlhý rad 16, Bardejov, ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Raslavice konaných 15. novembra 2014, za účasti M. R., a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť A. L. **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Návrhu na nariadenie predbežného opatrenia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 doručená sťažnosť A. L. (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Raslavice (ďalej len „obec“) konaných 15. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako kandidát na funkciu starostu obce získal v napadnutých voľbách 612 hlasov oprávnených voličov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 45,23 % z celkového počtu odovzdaných platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce (1 353). Za starostu obce bol s počtom odovzdaných hlasov 643 (47,52 %) zvolený M. R. (ďalej len „zvolený starosta“). Rozdiel hlasov medzi sťažovateľom a zvoleným starostom je 31 hlasov.

Sťažovateľ napáda zvolenie zvoleného starostu a sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce, ku ktorej došlo počas konania volieb tak, *«že voličov rómskej národnosti ovplyvňoval p. O. D... a p. V. D... tak, že počas dňa konania volieb došlo zo strany menovaných k manipulácii s rómskymi voličmi takým spôsobom, že ak budú voliť kandidáta č. 3, t. j. odporcu, dostanú od nich bezplatne alkoholické nápoje v bare Domu kultúry v Raslaviciach.*

Menovaní O. D. a V. D. sú nájomcami nebytových priestorov nachádzajúcich sa v Kultúrnom dome v Raslaviciach, kde majú zriadenú prevádzku - bar, ktorý je situovaný tak, že sa nachádza priamo vedľa salónika Domu kultúry v Raslaviciach, resp. je jeho súčasťou, v ktorom bol zriadený volebný okrskok č. 2. To znamená, že každý volič, ktorý sa osobne zúčastnil na voľbách, ak chcel vojsť resp. vstúpiť do volebnej miestnosti č. 2 alebo ju opustiť, musel prejsť cez celé uvedené priestory baru, pod „dohľadom“ menovaných osôb. Iný prístup k tejto volebnej miestnosti totiž neexistuje.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že k uvedenému spôsobu „kupovaniu“ hlasov v prospech odporcu dochádzalo v priebehu celého volebného dňa, čo je možné preukázať vypočutím svedkov a to p. P. G..., ktorý bol v čase o 14:00 hodine využiť, svoje volebné právo vo volebnej miestnosti nachádzajúcej sa vo vyššie uvedenom salóniku kultúrneho domu, kde bol priamo svedkom situácie v bare pred volebnou miestnosťou, že pán O. D., pred vykonaním volebného práva sa miestnych Rómov, ako aj jeho osobne spýtal, či vedia, koho majú ísť voliť, s tým, že im pripomínal, že majú ísť voliť kandidát č. 3. Obdobná manipulácia s voličmi sa odohrávala aj na terase, vo vonkajších priestoroch baru. Následne menovaný svedok po uskutočnení voľby videl, ako títo Rómovia po odvolení zotrvali v priestoroch baru, kde im „za odmenu“ bola poskytnutá konzumácia alkoholických nápojov bezplatne od menovaného O. D.

Uvedené skutočnosti je možné dokázať aj vypočutím svedka p. E. K..., člena volebnej komisie, ktorý v čase konania komunálnych volieb okolo 12:30 hodine, keď mal obedňajšiu prestávku, nachádzal sa v priestoroch uvedeného baru, kde bol svedkom rozhovoru medzi jemu neznámymi osobami, obsahom ktorého okrem iného bolo, že dnes „pijú zadarmo...“, pričom túto skutočnosť mu potvrdili aj tam zdržiavajúci sa raslavickí Rómovia...

Sťažovateľ tvrdí, že ide o tvrdenia ktoré je možné hodnoverným spôsobom preukázať, nakoľko voliči po príchode na miesto volieb resp. do miestnosti bezprostredne susediacej s volebnou miestnosťou boli inštruovaní tak, že číslo ktorého kandidáta na hlasovacích lístkoch majú voliť, čo predstavuje hrubý a neústavný zásah do slobodného výkonu volebného práva neprípustným ovplyvňovaním v čase volebného moratória.

O vyššie uvedených skutočnostiach bolo začaté trestné stíhanie na základe podaného trestného oznámenia zo dňa 17. 11. 2014...“.

Sťažovateľ pre účely preukázania pravdivosti uvedených skutočností označil v jednotlivých bodoch konkrétnych svedkov týchto udalostí.

V sťažnosti poukazuje sťažovateľ na to, že „účelom volebného moratória je v zásade relatívne upokojenie vyhrotenej atmosféry pred voľbami a zabránenie šíreniu zvlášť takých náhlych informácií o kandidátoch, na ktoré už nemožno riadne reagovať v kampani. S tým súvisí aj zákaz vykonávania takých úkonov, ktoré by mohli mať podstatný vplyv na slobodné rozhodovanie voličov v bezprostrednej blízkosti v volebných miestnosti, kde už je volič bezprostredne pred samotnou voľbou a uvažuje nad kandidátom, ktorého si vyberie.

O slobodné voľby ide vtedy, ak je právne garantovaný a prakticky realizovaný princíp politickej plurality, keď na voličov nie je vytvorený žiadny nátlak, nútiaci ich na hlasovanie pre niektorý zo subjektov, a nie je ani odrádzajúci od hlasovania pre niektoré subjekty; keď majú možnosť prístupu k relevantným informáciám a sú tak dané základné predpoklady na ich kvalifikované volebné rozhodovanie. Voliči musia mať slobodu už pri vytváraní svojich postojov nezávisle, bez použitia násilia či hrozby násilia, donútenia, navádzania či manipulatívneho ovplyvňovania akéhokoľvek druhu (PL. ÚS 90/07).“.

V opísanom priebehu konania volieb sťažovateľ, argumentujúc rozsiahlou judikatúrou ústavného súdu, vidí porušenie čl. 30 ods. 1 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 30 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 31 ústavy.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v náleze:

„... vyhlásil voľby starostu obce Raslavice konané dňa 15. 11. 2014 za neplatné, prípadne aby vydal nález, ktorým Ústavný súd zrušuje voľby starostu obce Raslavice konané dňa 15. 11. 2014.“

Zároveň sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o „*dočasnom opatrení*“ tak, že „*odloží vykonateľnosť výsledkov uskutočnených volieb starostu obce Raslavice zo dňa 15. 11. 2014 a to do vyhlásenia právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu vo veci samej, t.j. podanej sťažnosti sťažovateľa na neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy.*“

Sťažovateľ si zároveň uplatnil „*náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia, ktorých špecifikáciu doručí na výzvu Ústavného súdu*“.

II.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a preskúmal, či návrh sťažovateľa spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti podľa ustanovení § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd konštatuje, že jeho právomoc konať vo veci je daná v čl. 129 ods. 2 ústavy. Ďalej zistil, že sťažnosť podal kandidát, ktorý vo volebnom obvode získal najmenej 10 % hlasov voličov volebného obvodu, a sťažnosť bola podaná v 10-dňovej lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ zároveň dostatočne určito uvádza, na základe akých skutočností došlo podľa jeho názoru k porušeniu pravidiel volieb

vyplývajúcich z ústavy a zo zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“). Na podporu svojich tvrdení priložil aj listinné dôkazy a označil aj ďalšie dôkazy na tieto voľby sa vzťahujúce. Nemožno vylúčiť, že sťažovateľom namietané porušenie ústavy a zákona o voľbách ovplyvnilo výsledky volieb starostu obce a že pri dodržaní volebných pravidiel by bol za starostu zvolený sťažovateľ.

Keďže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti nezistil žiadny relevantný dôvod na jej odmietnutie, podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Ústavný súd ďalej nevyhovel návrhu sťažovateľa na vydanie „*dočasného opatrenia*“ vo vzťahu k výkonu práv a povinností zvoleného starostu až do rozhodnutia vo veci samej – pričom tento návrh posúdil ako návrh na vydanie predbežného opatrenia podľa § 31a zákona o ústavnom súde vzhľadom na to, že namietané tvrdenia sťažovateľa vo veci nezákonnosti a neústavnosti volieb je potrebné preukázať vykonaním dokazovania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2014